

VARJUPAIGA-, RÄNDE- JA INTEGRATSIOONIFONDI RIIKLIK PROGRAMM

Programmi teksti tõlgendamisküsimuste korral on üliluslik programmi ingliskeelne tekst.

Juhtimis- ja kontrollisüsteemide eest vastutavad pädevad asutused

Asutused ja nende kontaktandmed

Asutus	Asutuse nimetus	Asutuse juht	Aadress	E-posti aadress	Määramise kuupäev	Delegeeritud tegevused
Vastutav asutus	Siseministeerium	kantsler	Pikk 61 15065 Tallinn Eesti	info@siseministeerium.ee		
Auditeerimis- asutus	Siseministeerium	siseminister ja rahvastiku- minister	Pikk 61 15065 Tallinn Eesti	info@siseministeerium.ee		

Juhtimis- ja kontrollisüsteem

Eesmärk on jätkata sarnase juhtimis- ja kontrollisüsteemiga, nagu rakendati SOLID-fondide puhul perioodil 2007–2013. Vastutav asutus vastutab põhiõigusaktides sätestatud ülesannete täitmise eest. Vajaduse korral tellitakse osa töid (nt hindamine) väljast. Volitatud asutusi ei ole ette nähtud. Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (edaspidi ka *AMIF*) rakendamise üksikasjalikke protseduure kirjeldatakse juhendites (nt protseduurireeglid, auditeerimiskavad jne).

CCI	2014EE65AMNP001
Pealkiri	Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi Eesti riiklik programm
Versioon	8.0
Esimene aasta	2014
Viimane aasta	2020
Abikõlblik alates	1. jaanuar 2014
Euroopa Komisjoni otsuse number	
Euroopa Komisjoni otsuse kuupäev	

1. JAGU

KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Eesti rändepoliitika aluspõhimõtte on aidata kaasa nende isikute sisserändele, kelle tegevus toob lisaväärtust Eesti ühiskonnale üldiselt ja on kooskõlas Eesti avaliku huviga, ning takistada või edasi lükata nende isikute Eestis viibimist, kes võivad olla ohuks Eesti avalikule korrale ja julgeolekule. Riiklikus programmis kehtestatud eesmärgid vastavad riiklike arengukavade eesmärkidele.

Varjupaigataotlejate arv on aja jooksul suurenenud. Võttes arvesse ka hiljutisi rändetrende maailmas, on oluline, et Eesti oleks valmis varjupaigataotlejate arvu suurenemiseks ning tagaks taotlejatele vajalikud vastuvõtutingimused ja -teenused. Need tingimused peavad integreerumise esimese etapina looma eeldused rahvusvahelise kaitse saaja kohanemiseks ja edasiseks integreerumiseks Eestis.

Eesti on kehtestanud kaks varjupaigavaldkonna üldist eesmärki: 1) heade vastuvõtutingimuste ja tugiteenuste tagamine ning edasiarendamine, 2) ühetaolise ja kõrge kvaliteediga varjupaigamenetluse tagamine ja edasiarendamine.

Need eesmärgid on kavandatud saavutada „Siseturvalisuse arengukava 2015–2020“ ja „Siseministeeriumi arengukava 2014–2017“ elluviimise abil. Kavandatud tegevused võib jagada kahte rühma: suute loomine ning kestlike kvaliteetsete vastuvõtu- ja tugiteenuste pakkumine. Tegevusi viiakse ellu koostöös riigi, majutusteenusepakkujate, kodanikuühiskonna ja rahvusvaheliste organisatsioonide ning kohaliku omavalitsuse üksustega.

Selle tulemusena täiustatakse varjupaiga taotlemise protseduuri ja see on hõlpsasti ligipääsetav. Koolitatud asjatundjad langetavad kiireid otsuseid kvaliteetsete ja kontrollitud andmete põhjal, varjupaigataotlejatel ja rahvusvahelise kaitse saajatel on lihtne ligi pääseda tugiteenustele ning nende majutustingimused on head.

9. juunil 2015. a kiitis Vabariigi Valitsus heaks Eesti osalemise ümberpaigutamise ja ümberasustamise skeemides ning kinnitas 8. augustil 2015. a esialgse tegevuskava.

Konkurentsivõime kava „Eesti 2020” eesmärk on saavutada suur tootlikkuse kasv, kaasates selle saavutamisse muu hulgas kolmandate riikide kodanikud. „Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm 2011–2015” rõhutab targa sisserände vajadust. Lõimumisvaldkonna arengukava „Lõimuv Eesti 2020” eelnõu võeti vastu 2015. aasta alguses, selle eesmärk on kaasa aidata nii kohanemisele kui ka edasisele integratsioonile Eesti ühiskonnas. AMIF-i raames on Eesti püstitanud alljärgnevad üldeesmärgid: 1) kolmandatest riikidest pärit uus-sisserändajad kohanevad ja osalevad aktiivselt Eesti ühiskonnas; 2) tugevdatakse teadmistel põhinevat lähenemisviisi rände- ja kohanemisstrateegiate arendamiseks; 3) kolmandate riikide kodanike ja määramata kodakondsusega isikute kaasamine on suurenenud; 4) ühiskonna teadlikkus ja sallivus kolmandate riikide kodanike suhtes on suurenenud ning on positiivne meelestatus, mis aitab kaasa kohanemisele kui integratsiooni esimesele astmele ja edasisele integratsioonile.

Riigikogu kinnitatud „Eesti turvalisuspoliitika põhisuunad 2015“ määravad kindlaks turvalisuspoliitika ühtsed põhimõtted ja pikaajalised eesmärgid, mida avalik ja erasektor ning valitsusvälised organisatsioonid peavad silmas pidama (nagu ka oma rolli nende eesmärkide saavutamisel). Nende eesmärkide hulgas on olulised tegevused, mis on mõeldud ebaseadusliku sisserände ennetamisele, sellega võitlemisele ja selle avastamisele. Selleks et soodustada tagasisaatmist, on Eesti sõlminud kahepoolsed rakendusprotokollid peaaegu kõigi riikidega, kellel on tagasivõtulepingud Euroopa Liidu tasandil. Võttes arvesse ebaseadusliku sisserände suurenemist, näeb „Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm 2011–2015“ ette ühise kinnipidamiskeskuse loomist varjupaigataotlejatele ja sunniviisi tagasisaadetavatele isikutele. Järgmiste aastate turvalisuspoliitika prioriteetide kohaselt kavatakse suurendada valitsusväliste organisatsioonide osalemist tagasisaatmisprotsessis ja aidata kaasa koostööle eraettevõtetega, et pakkuda tagasisaatmisega seotud teenuseid, nagu majutusteenused, tõlketeenused, arstiabi. AMIF-i raames on põhieesmärk edendada vabatahtlikku tagasipöördumist ja aidata kaasa sunniviisiliste tagasisaatmistoimingute rakendamisele. Kavas on pakkuda tagasipöördujatele vajalikke, tagasisaatmisele eelnevaid ja järgnevaid teenuseid. Lisaks on eesmärk suurendada nende ametkondade ja organisatsioonide suudet, kes on hõivatud tagasisaatmisega seotud küsimustega.

2. JAGU

LIIKMESRIIGI LÄHTEOLUKORD

Kokkuvõte liikmesriigi lähteolukorrast fondiga seotud valdkondadest 2013. aasta detsembri seisuga

Euroopa ühine varjupaigasüsteem

Eestis töötab rände- ja varjupaigapoliitika välja Siseministerium ja selle viib ellu Politsei- ja Piirivalveamet (edaspidi *PPA*). Sotsiaalministerium vastutab varjupaigataotlejate vastuvõtmise korraldamise ning erinevate teenuste kavandamise eest, teenuseid pakutakse koostöös partneritega avalikust, era- ja valitsusvälisest sektorist.

Võrreldes teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega on siiani Eesti saanud kõige vähem varjupaigataolusi. Samas, alates Schengeni viisaruumiga liitumisest on Eestis esitatud varjupaigataoluste arv stabiilselt suurenenud. 2001. aastal sai Eesti 12 ja 2013. aastal 97 varjupaigataolust. 2013. aastal andis Eesti rahvusvahelise kaitse seitsmele kolmanda riigi kodanikule.

Varjupaigataotlusi saab esitada PPA piiri- või teeninduspunktis. Taristu kvaliteet on praegu kõrge, kuna kõigis PPA teeninduspunktides rakendatakse ühtset teenindusstandardit ja olemas on eraldi üksus, kes kontrollib teeninduspunktide ja teeninduse standardile vastavust. Taotleja privaatsust ja konfidentsiaalsust austatakse kõrgelt. Nendes punktides võetakse eelkõige vastu taotlusi, pikad protseduurid, näiteks intervjuud ja juhtumite esmane käsitlemine, teevad varjupaiga juhtumitöötajad PPA peakontoris.

Varjupaigataotluse keskmine menetluskiirus esimeses etapis oli 2013. aastal 2,4 kuud. Hoolimata väikesest varjupaigataotlejate arvust, on Eesti alati püüdnud pakkuda kõrge kvaliteediga vastuvõtuteenuseid ja olla valmis massiliseks sisserändeks. 2013. aastal investeeriti vastuvõtu valdkonda riigieelarvest ligi 600 000 eurot.

Siseministerium on ette valmistanud seaduseelnõu Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamiseks ja käimas on konsultatsioonid partneritega.

Euroopa Pagulasfondi rahast on aastatel 2004–2013 ellu viidud enam kui 40 projekti, et suurendada varjupaigamenetluse kvaliteeti, parandada vastuvõtutingimusi ja suurendada avalikkuse teadlikkust.

Ühtsete ja kõrge kvaliteediga varjupaigamenetluse tagamiseks ja edasiseks arendamiseks on oluline, et riik jätkaks järgmiste tegevustega (nimekiri ei ole ammendav):

- olemasolevate andmebaaside uuendamine ja uute IT-lahenduste väljatöötamine;
- lisaseadmete (sõrmejäljeskannerid, kaamerad, arvutid jne) ja litsentside uuendamine või ostmine, et pakkuda kõrgkvaliteetseid andmeid;
- varjupaigamenetlusega seotud personali väljaõpe (kaasa arvatud mittetulundusühingud, varjupaigataotlejate nõustamises ja kohtus esindamises riigile õigusabi pakkuvad juristid, kohaliku omavalitsuse üksused jne) erinevatel teemadel (nt kuidas ära tunda võimalikke varjupaigataotlejaid ja inimkaubanduse ohvreid, IT-koolitused, keelekursused jne);
- teenuste pakkumine (nt tõlkimine, juriidiline nõustamine ja esindamine jne), mida praegu tehakse projektipõhiselt.

Varjupaigataotlejad majutatakse Vao majutuskeskusesse, mida haldab AS Hoolekandeteenused, mis on täielikult riigi omanduses olev ettevõte. Keskus avati 2014. aasta veebruaris ja seal on võimalik majutada korraga 35 inimest. Keskus on hästi sisustatud ja elamistingimused head. AS Hoolekandeteenused on rajanud 23 hooldekodu üle Eesti ning erandolukordades suudab riik pakkuda teenuseid ja majutada hooldekodudesse kuni 100 varjupaigataotlejat.

Riik pakub haavatavatele isikutele (ingl *vulnerable person*) vajaduste hindamise alusel spetsiaalseid vastuvõtutingimusi (lastekodud, varjupaigad). Samuti on varjupaigataotlejatele olemas ajutised majutusruumid PPA hoonetes juhul, kui nad ei ole suutelised otse majutuskeskusesse sõitma. Neis ruumides on eritingimused väikeste lastega taotlejatele (nt pereruumid, mänguasjad).

Eestis on üks kinnipidamiskeskus, see asub Harkus. Kinnipidamisotsuse teeb üksnes halduskohus. Varjupaigataotleja võidakse kinni pidada, kui järelevalvemeetmeid ei ole võimalik tõhusalt rakendada. Kinnipidamine peab vastama proportsionaalsuse põhimõttele ja kinnipidamisel tuleb iga kord arvestada olulisi varjupaigataotlejat puudutavaid asjaolusid.

Alternatiivina kinnipidamisele võidakse varjupaigaprotseduuride eesmärgistatud, tõhusaks ja otstarbekaks tegemiseks rakendada järelevalvemeetmeid.

Praegu pakuvad mittetulundusühingud, rahvusvahelised organisatsioonid ja riik varjupaigataotlejatele ja rahvusvahelise kaitse saajatele erinevaid tugiteenuseid, nagu psühholoogi ja arstiabi, materiaalne abi, tõlkimine, keeleõpe, vabaajategevused jne.

Heade vastuvõtutingimuste ja sotsiaalse toe tagamiseks ning edasiarendamiseks on oluline, et riik (nimekiri ei ole ammendav):

- rajaks ja täiustaks haldussüsteemi ja -võrgustikke, mis pakuvad mitmesuguseid teenuseid varjupaigataotlejatele ja rahvusvahelise kaitse saajatele;
- toetaks selliste teenuste osutamist, nagu kirjalik ja suuline tõlge, haridus, koolitamine, psühholoogiline ja arstiabi ning algatused, mis aitavad kaasa humaansetele vastuvõtutingimustele;
- pakuks materiaalist abi (rahalist toetust, ravimeid, rõivaid);
- toetaks algatusi, mis tagavad majutustaristu praeguse taseme ja täiustavad seda.

Kohanemine kui esimene samm edasises integratsioonis

Eestis vastutab kohanemise soodustamise eest Siseministerium ja välismaalaste integreerimise eest Kultuuriministerium. Kohanemist (esimesed viis aastat pärast saabumist, mil välismaalane saab alustadmised ja -oskused riigis tegutsemiseks) peetakse rändepoliitika osaks ja see on esimene samm edasisel integreerumisel ühiskonda, st suureneb kaasatus ühiskonda. Kuigi edukas kohanemine pärast saabumist on edasise eduka integratsiooni jaoks kõige tähtsam, ei tähenda kohanemine, et kohe integreerutaks.

2013. aastal suunas Eesti riigieelarvest integratsiooniks 4 501 894 eurot. Haridus- ja kultuuriintegratsiooniks suunati 1 855 514 eurot, sotsiaal- ja majandusintegratsiooniks 1 596 411 eurot, juriidiliseks ja poliitiliseks integratsiooniks 312 506 eurot ning integratsiooniprotsessi haldamiseks 737 463 eurot. Kohanemisteenuste pakkumiseks anti 2013. ja 2014. aastal 247 118 eurot.

Arengukava „Lõimuv Eesti 2020” seab kolm eesmärki: 1) lõimumist hõlbustavate suhtumiste ja väärtushinnangute kujundamine ühiskonnas, 2) määratlemata kodakondsusega isikute aktiivse osaluse suurendamine ühiskonnas, suurendades kodakondsuse omandamiste arvu, ja 3) uus-sisserändajate kohanemise ja edasise integratsiooni toetamine. Ajavahemikul 2014–2017 on kavandatud eraldada riigieelarvest raha määratlemata kodakondsusega isikute integratsiooniks 1 271 895 eurot ning suhtumiste ja väärtushinnangute muutmiseks ühiskonnas 938 769 eurot.

Kohanemine esimese astme integratsioonina

PPA andmete kohaselt andis Eesti aastatel 2010–2012 välja keskmiselt 2340 ajutist elamisluba aastas. See võimaldab ennustada, et praeguste rändevoogude juures saabub aastatel 2015–2020 kolmandatest riikidest Eestisse keskmiselt 2930 isikut aastas. Rahvusvahelist kaitset pakuti aastatel 2010–2012 keskmiselt 14 inimesele aastas.

Kohanemisteenustest pakutakse uus-sisserändajatele praegu tugiisikuteenust ja kohanemisprogrammi, mis on mõeldud kolmanda riigi kodanikule, kes elab seaduslikult Eestis, välja arvatud Euroopa Liidu kodanikud ja rahvusvahelise kaitse saajad.

Eri uuringud näitavad, et kohanemise hõlbustamiseks on sihtrühmale rohkem vaja pakkuda spetsiifilisi teenuseid. Tähelepanu tuleks pöörata ka sihtrühmadele mõeldud kommunikatsioonile ja teadmistel põhineva lähenemisviisi tugevdamisele valdkonna poliitika arendamiseks, rakendamiseks, seireks ja hindamiseks. Erinevates uurimistöodes on esile toodud, et uus-sisserändajad (nii Euroopa Liidu kodanikud kui ka kolmandate riikide kodanikud) seisavad Eestis vastamisi järgmiste probleemidega:

- 1) kohanemiskursuste puudumine;
- 2) praktilise teabe ja (tasuta) keelekursuste puudus;
- 3) vähe võimalusi lülituda koos eestlastega ühiskondlikesse võrgustikesse;
- 4) pereliikmete piiratud võimalused saada haridust, omandada kvalifikatsioon ja leida tööd.

AMIF-i raames kavandatakse muuta olukorda, pakkudes kolmandatest riikidest pärit uus-sisserändajatele, sealhulgas rahvusvahelise kaitse saajatele (nende seas isikud, kes saabuvad ümberasustamise ja -paigutamise skeemide kaudu), kohanemisteenusid. Suuremat osa kohanemisprogrammist rahastatakse siiski Euroopa Sotsiaalfondist.

Edasine integratsioon

Nagu näitavad rändevood kolmandatest riikidest Eestisse, on paljud kolmandatest riikidest pärit uus-sisserändajad sarnase kultuuri- ja keeletaustaga, nagu määratlemata kodakondsusega isikud, kes on halvasti või väheintegreerunud. See tõstab esile vajaduse kaasata AMIF-i kaudu ka viimatinimetatud. Integratsiooni valdkonnas on kolm põhiprobleemi:

- 1) sotsiaalsed erinevused väärtushinnangutes ja suhtumistes;
- 2) erinevused eestlaste, kolmandate riikide kodanike ja määratlemata kodakondsusega isikute vahel ühiskonnas ja tööturul osalemises;
- 3) takistatud on naturalisatsioon.

Kuigi AMIF keskendub peamiselt kolmandatest riikidest pärit uus-sisserändajatele, on kavas korraldada mõned tegevused, mille eesmärk on propageerida üldist avatust ühiskonnas. AMIF-i meetmed, mis on suunatud määratlemata kodakondsusega isikutele, abistavad ka kolmandatest riikidest pärit uus-sisserändajaid ja on viimastele tõhusa kohanemise ja edasise integratsiooni eeltingimuseks, kuna neid kahte protsessi ei ole võimalik teostada, kui võõrustav ühiskond ei ole avatud ja salliv. Võttes arvesse Eesti määratlemata kodakondsusega isikute ja kolmandatest riikidest pärit uus-sisserändajate ajaloolist tausta ja etnilist koosseisu, on tähelepanu pikaajalistele püsielanikele ja ühiskonnale ülioluline.

Tagasisaatmine

Rändesurve Eesti välispiirile on viimaste aastate jooksul stabiilseks jäänud. Aastate vältel on Eestis kinni peetud ebaseaduslikult Eestis viibivate kolmandate riikide kodanike arvu mõjutanud Vene Föderatsiooni lähedus, see on peamine päritolumaa transiidimarsruudil läbi Eesti idast läände. 2012. ja 2013. aastal suurenes siiski märkimisväärselt ka Aasiast (Vietnamist) ja Aafrikast pärit, ebaseaduslikult Eestis viibivate kolmandate riikide kodanike arv.

Edaspidi on oodata ebaseaduslike rändevoogude intensiivistumist poliitilise ja majandusliku olukorra tõttu Euroopa Liidu naaberriikides. Kuna Eestis ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike päritoluriigid võivad erineda, eeldatakse, et tagasisaatmisprotsess muutub senisest kulukamaks ja aeganõudvamaks.

Eesti võttis direktiivi 2008/115/EÜ (nn naasmisdirektiiv) oma riigisisesse õigusesse üle õigel ajal ning muudatused väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seadusesse (edaspidi ka VSS) jõustasid 24. detsembril 2010. a. Selleks, et saavutada täielik vastavus naasmisdirektiivi nõuetele, võeti 12. veebruaril 2014. a vastu seaduseelnõu, mis täpsustab VSS-i. Seadus jõustus 1. oktoobril 2014. a.

2013. aastal tegi Eesti 614 riigist lahkumise ettekirjutust ja tegi 248 tagasisaatmist. 17 kolmandate riikide kodanikku osalesid toetatud vabatahtliku tagasipöördumise ja taasloomumise programmis.

Harku kinnipidamiskeskus loodi 2003. aastal ja seal on võimalik majutada 80 isikut. 2013. aastal majutati kinnipidamiskeskuses 88 kolmanda riigi kodanikku. 28. aprillil 2013. a jõustus seadusemuudatus, mille järgi ei peeta kinnipidamiskeskuses kinni saatjata alaealisi. Neile pakub Sotsiaalkindlustusamet nende Eestis viibimise ajal asenduskoduteenust.

Eestis ebaseaduslikult viibivate, kinnipidamiskeskusesse paigutatud kolmandate riikide kodanike arv on viimase kahe aasta jooksul märkimisväärselt suurenenud. Seetõttu on oluline täiustada ja arendada kinnipidamistingimusi ja -teenuseid kolmandate riikide kodanikele. Selleks, et tagada tagasisaatmisotsuste vastavus asjakohastele rahvusvaheliste nõuetele, tuleb jätkata ametnike ja teiste teenusepakkujate regulaarse väljaõppe ja juhendamisega. Tulevikus on ette nähtud pakkuda osaliselt lisateenuseid, nt tervishoiuteenused ja psühholoogiline nõustamine ning majutusteenused.

Alates 2011. aastast on Eesti Punasel Ristil leping Siseministeeriumiga kolmandate riikide kodanike sunniviisilise tagasisaatmise jälgimiseks. See hõlmab kohalolemist, kui ametnikud viivad isikuid Harku kinnipidamisasutusest lennujaama või sihtriigi piirile, ning kinnipeetute regulaarset külastamist kinnipidamiskeskuses. Koostöö rahvusvaheliste organisatsioonidega on olnud väga edukas ning taganud tagasisaatmisprotsessi läbipaistvuse ja humaansuse. Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni ja Eesti Punase Risti rakendatud tegevustega jätkatakse.

Järgitakse õiglast ja tõhusat tagasisaatmisspoliitikat, mis aitab kaasa ebaseadusliku rändega võitlemisele ning mille rõhuasetus on vabatahtlikul tagasipöördumisel ja tagasipöördumise püsivusel. Tõhus tagasisaatmisspoliitika hõlmab ka sunniviisilist tagasisaatmist. Siiani on väljasaatmisi ja vabatahtlikke tagasipöördumisi osaliselt rahastanud Euroopa Tagasipöördumisfond. Kolmandate riikide kodanike kinnipidamise kulud on kaetud riigieelarvest, kaasa arvatud kinnipidamiskeskuse hoolduskulud ja kinnipeetutele osutatud teenuste kulu.

Riigieelarvest kaetakse kulud info- ja kommunikatsioonitehnoloogia arenduseks ja hoolduseks, reisidokumentide hankimiseks, isiku vanuse määramiseks, tõlkekulud, lahkumissettekirjutuse vaidlustamise kulud, teised järelevalvemeetmed ja osaliselt tagasisaatmiskulud. Kinnipidamisega seotud kulud olid 2013. aastal üle 500 000 euro.

Tegevused, mida kavatakse toetada AMIF-ist, vastavad „Siseministeeriumi valitsemisala 2014–2017 arengukavale“ ja „Siseturvalisuse arengukavale 2015–2020“.

3. JAGU

PROGRAMMI EESMÄRGID

Erieesmärk	1 – Varjupaigaküsimused
-------------------	-------------------------

„Siseturvalisuse arengukava 2015–2020“ rändepoliitikaga seotud alaeesmärk määrab kaks ülesannet: 1) tagada vajalik tugi ja teenused rahvusvahelise kaitse taotlejatele ning 2) pakkuda rahvusvahelise kaitse saajatele teenuseid, mis looksid eeltingimused kohanemiseks ja lõimumiseks Eestis. Lisaks nägi Sotsiaalministeeriumi arengukava 2014–2017 ette meetme suurendada vastuvõtukeskuse võimekust, et saada paremini hakkama varjupaigataotlejate suureneva arvuga, suurendada paindlikkust teenuste pakkumisel ja teavitada kohaliku omavalitsuse üksusi võimalikest valikutest seoses abi pakkumisega rahvusvahelise kaitse saajatele.

Täidetakse Euroopa Liidu määrustes ette nähtud eesmärgid Euroopa ühise varjupaigasüsteemi tugevdamiseks ja arendamiseks (nt direktiiv 2013/32/EL, direktiiv 2013/33/EL).

Peamised riiklikud eesmärgid on:

- varjupaiga taotlemise protseduuri on täiustatud ja see on hõlpsasti ligipääsetav. Väljaõppinud professionaalid teevad otsuseid kiiresti ja kõrge kvaliteediga kontrollitud andmete alusel;
- varjupaigataotlejatel on hõlbus ligipääs tugiteenustele (nt tõlkimine, juriidiline nõustamine ja esindamine, vaba aja tegevused jne);
- rahvusvahelise kaitse saajatel on hõlbus ligipääs tugiteenustele (nt tugiisikud, vabaajategevused, keelekursused jne);
- varjupaigataotlejatele on tagatud head vastuvõtutingimused. Alati kaalutakse kinnipidamise asemel muid võimalusi;
- ühiskonna teadlikkus varjupaigaküsimustest on suurenenud.

Riiklik eesmärk	1 – Vastuvõtu-/varjupaigaküsimused
------------------------	------------------------------------

Eesmärk. Varjupaiga taotlemise protseduuri on täiustatud ja see on hõlpsasti ligipääsetav. Väljaõppinud professionaalid teevad otsuseid kiiresti kõrge kvaliteediga kontrollitud andmete alusel.

Võimalikud tegevused selle saavutamiseks on:

- olemasolevate andmebaaside uuendamine ja uute IT-lahenduste väljatöötamine infovahetuse toetamiseks (kasutavad ainult asjakohased asutused varjupaigamenetlusega seotud eesmärkidel);
- seadmete ja litsentside uuendamine või ostmise, et kiirendada otsustamisprotsesse ja pakkuda kõrge kvaliteediga andmeid (kasutavad ainult asjakohased asutused varjupaigamenetlusega seotud eesmärkidel);
- PPA ametnike, mittetulundusühingute, juristide, kohtunike, saatjata alaealiste esindajate jt varjupaigamenetlusega seotud isikute koolitamine erinevatel teemadel (nt kuidas tunda ära võimalikke varjupaigataotlejaid ja haavatavate rühmade liikmeid, IT-koolitused, keelekursused jne). Arvestatakse Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti koolituskavaga ja mõned moodulid tõlgitakse eesti keelde;

- töötatakse välja vahend varjupaigataotlejate haavatavate rühmade tuvastamiseks, sellistele rühmadele pakutakse vajalikku abi ja tuge.

Eesmärk. Varjupaigataotlejatel on hõlbus ligipääs tugiteenustele.

Võimalikud tegevused selle saavutamiseks on:

- kõrge kvaliteediga suuline tõlge, juriidiline nõustamine ja esindamine, arstiabi ja psühholoogiline nõustamine, vabaajategevused jne, mida pakuvad riik, mittetulundusühingud või rahvusvahelised organisatsioonid;
- kohaliku omavalitsuse üksuste ametnike, õpetajate, mittetulundusühingute jne koolitamine tugiteenuste pakkumise teemadel.

Eesmärk. Rahvusvahelise kaitse saajatel on hõlbus ligipääs tugiteenustele.

Võimalikud tegevused selle saavutamiseks on:

- tugiisikute koostöövõrgustik, vabaajategevused, keelekursused jne, mida pakuvad riik, mittetulundusühingud või rahvusvahelised organisatsioonid;
- kohaliku omavalitsuse üksuste ametnike, õpetajate, mittetulundusühingute jne koolitamine tugiteenuste pakkumise teemadel.

Eesmärk. Varjupaigataotlejatele on tagatud head vastuvõtutingimused (majutus, materiaalne abi jne).

Võimalikud tegevused selle saavutamiseks on:

- toetatakse algatusi, mis kindlustavad majutustaristu praeguse taseme ja parendavad seda.

Eesmärk. Ühiskonna teadlikkus varjupaigaküsimustest on suurenenud.

Võimalikud tegevused selle saavutamiseks on:

- teavituskampaaniad;
- töötoad ajakirjanikele, õpetajatele, õpilastele jne.

Lisaks jätkab riik järgmiste tegevuste rahastamist: ajutise majutuse tagamine varjupaigataotlejatele PPA hoonetes ja majutuskeskuses (hoonete hoolduskulud, vastuvõtudokumentid ja transport), reisi- ja isikut tõendavate dokumentide väljaandmine, keele- ja vanuseekspertiis, teenused inimkaubanduse ohvritele, teenused saatjata alaealistele ja seksuaalselt väärkoheldud alaealistele, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia hoolduskulud.

AMIF-i ja riigi rahastatavate võimalike tegevuste nimekirjad ei ole ammendavad.

Riiklik eesmärk	2 – Hindamine
------------------------	---------------

AMIF-i raames on kavas rahastada:

- uurimusi, mis toetavad varjupaigataotlemise protseduuride hindamist või aitavad kaasa selle valdkonna praeguse poliitika ja praktika hindamisele. Kasutatakse Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti vahendeid;
- mõjuhindamist (nt pärast teavituskampaaniate tegemist);
- päritolumaa informatsiooni otsimisega seotud tegevusi.

Lisaks rahastab riik ka edaspidi varjupaigapoliitika väljatöötamise suute parendamist (nt ametnike koolitamine, osalemine varjupaigapoliitikaga seotud koosolekutel jne) ning strateegiliste ja järelevalvemeetmete rakendamist.

AMIF-i ja riigi rahastatavate võimalike tegevuste nimekirjad ei ole ammendavad.

Riiklik eesmärk	3 – Ümberasustamine
------------------------	---------------------

Ümberasustamisega seotud kulud kaetakse riigieelarvest.

Erieesmärk	2 – Kolmandate riikide kodanike integratsioon ja seaduslik ränne
-------------------	--

Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“ eesmärk on suurendada Eestis tootlikkust ja tööhõivet. Üks meetmeid selle saavutamiseks on luua Eestis koostöös erinevate organisatsioonidega koordineeritud talendipoliitika, mille eesmärk on rahvusvaheliste talentide Eestisse õppima või tööle tulek. „Eesti elukestva õppe strateegia 2020“ rõhutab vajadust arendada kohanemise hõlbustamiseks tugisüsteemi ja keskkonda. Lõimumisvaldkonna arengukava „Lõimuv Eesti 2020“ prioriteedid on toetada kohanemist kui lõimumise esimest sammu ja uus-sisserändajate edasist integratsioonis (riiklik arengukava hõlmab nii Euroopa Liidu kodanikke kui ka kolmandate riikide kodanikke), tugevdada määratlemata kodakondsusega isikute aktiivset osalemist ühiskonnas, suurendades kodakondsuse omandamiste arvu ja andes ühiskonnast uusi teadmisi, ning kujundada integratsioonile kaasaitavaid suhtumisi ja väärtushinnanguid. Riigieelarvest rahastatakse avalik-õigusliku ringhäälingu inglisis- ja venekeelseid programme, suurendatakse teadlikkust vähemuskultuuridest ja rahastatakse valdkonna organisatsioone, keeleõpet, praktilist kultuurikümblust, mitmesuguseid koostööalgatusi, teavitatakse senisest sagedamini näiteks kodakondsuse saamise võimalustest jne.

Lisaks ülalnimetatud dokumentidele toob „Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm 2011–2015“ esile vajaduse pakkuda nutikat ja teadmistele tuginevat sisserändepoliitikat, mis pöörab tähelepanu kõrge kvalifikatsiooniga tööjõule ja üliõpilastele, et suurendada Eesti konkurentsivõimet.

Samuti rõhutatakse soosiva keskkonna toetamise ja loomise olulisust, et Eesti arenguks väga olulised isikud Eestis kohaneksid ja ühiskonda integreeruksid. Selleks on vaja arendada tugiteenuseid, mis pakuvad praktilist teavet, teadmisi Eesti ühiskonna ja riigi kohta üldiselt, keeleõpet ja muud tuge. Samuti on olulised eesmärgid esitatud järgmistes riiklikes arengukavades: „Kriminaalpoliitika arengusuunad aastani 2018“, „Eesti ettevõtluspoliitika 2007–2013“, „Eesti elukestva õppe strateegia 2020“ ja „Eesti turvalisuspoliitika põhisuunad aastani 2015“.

Riiklik programm toetab ka „Eesti Keskerakonna, Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna ning Isamaa Erakonna valitsusliidu aluspõhimõtted 2019–2023“ punkte:

1. Arendame eesti keele majade tegevust ja eesti keele õppe võimalusi.
2. Mitmekesistame ja arendame lõimumispoliitikat. Toetame inimeste lõimumist Eesti ühiskonna ja eesti kultuuriga.

Rahastamisprioriteedid on seotud teenustega, mis aitavad kaasa kolmandatest riikidest pärit uus-sisserändajate ja määratlemata kodakondsusega isikute kohanemisele kui integratsiooniprotsessi esimesele sammule. Samuti pööratakse tähelepanu tegevustele, mis on seotud teadmiste tuginevate andmete analüüsimise ja kogumisega, kaasa arvatud hindamisteenused, mida pakutakse kohanemise hõlbustamiseks. Prioriteedid hõlmavad ka tegevusi, mille eesmärk on kolmandate riikide kodanike ja määratlemata kodakondsusega isikute aktiivse kaasatuse parandamine ühiskonnas ja avalikkuse teadlikkuse suurendamine uute saabujate, kuid ka teiste ühiskonnaliikmete kohanemise ja edasise integratsiooni toetamiseks. Tegevused AMIF-i raames hõlmavad nii kolmandatest riikidest pärit uus-sisserändajaid, sealhulgas rahvusvahelise kaitse saajaid, kui ka määratlemata kodakondsusega isikuid.

Riiklik eesmärk	1 – Seaduslik ränne
------------------------	---------------------

Eesti ei kavatses selle eesmärgi saavutamiseks AMIF-i vahendeid kasutada.

Riigieelarvest rahastatavad tegevused on suunatud sellele, et saada ühtne ülevaade rändepoliitikaga seotud asutustest ja nende tegevustest. See hõlmab riiklike arengukavade väljatöötamist (talentide Eestisse meelitamine ja Eestis hoidmine, siseturvalisus). Samuti on Siseministeriumi tööplaani järgi plaanitud analüüsida ja kavandada vajalikke tegevusi ja meetmeid seadusliku rände valdkonnas.

Riiklik eesmärk	2 – Integratsioonimeetmed
------------------------	---------------------------

- **Eesmärk. Kolmandatest riikidest pärit uus-sisserändajad kohanevad Eesti ühiskonnas ning on tööturul ja ühiskonnas üldiselt aktiivsed.**

Võimalik tegevus selle saavutamiseks: pakutakse teenuseid, mis toetavad kolmandatest riikidest pärit uus-sisserändajate kohanemist (tervitusprogramm ja baastaseme, st kuni A1-taseme keeleõpe).

- **Eesmärk. Kolmandate riikide kodanike ja määratlemata kodakondsusega isikute osalemine ühiskonnas suureneb individuaalse ja organisatsioonilise ühistegevuse kaudu.**

Võimalik tegevus selle saavutamiseks: aidatakse kaasa sellele, et kolmandate riikide kodanikud osaleksid ühiskonnas (koostöö edendamine kohaliku omavalitsuse üksuste ja valitsusväliste organisatsioonide vahel, kodanikuhariduse projektide toetamine).

- **Eesmärk. Teadlikkus ja sallivus ühiskonnas kolmandate riikide kodanike suhtes suureneb.**

Võimalik tegevus selle saavutamiseks: suurendatakse ühiskonna teadlikkust kolmandate riikide kodanikest, suurendatakse kolmandate riikide kodanike teadmisi Eesti ühiskonnast ning neile antakse toetust kohanemist ja integratsiooni soosiva keskkonna loomisel (toetus

ühiste sotsiaalsete väärtushinnangute arendamiseks, audio-visuaal- ja trükimeedia ning veebimeedia projektid).

Kavas on pakkuda teenuseid, mis aitavad kaasa kolmandate riikide kodanike kohanemisele (nt tervitusprogramm, infoteenused). Samuti aidatakse kaasa isikute aktiivsele osalemisele ühiskonnas ja ühiskonna teadlikkuse suurendamisele kolmandate riikide kodanikest, muu hulgas toetab see sellise keskkonna loomist, mis võimaldab kohanemist ja edasist integratsiooni.

Riiklik eesmärk	3 – Praktiline koostöö ja suutlikkuse suurendamise meetmed
------------------------	--

Eesmärk. Teadmistel põhinev lähenemisviis kolmandate riikide kodanike rände- ja kohanemispoliitika arendamisele on tugevnenud.

Selleks, et tugevdada teadmistel põhinevat lähenemisviisi rände- ja kohanemispoliitikale, kasutatakse eksperdiarvamust, seiret ja teadustööd (mis on aluseks hästi kirjeldatud rändestrategiele). Kui vajalik, kaasatakse tegevusse valdkonna poliitika kujundajad ja teised osalised, toetatakse kultuuridevahelises suhtluses pädevate ametnike, koolitajate ja konsultantide väljaõpet.

Alates 2011. aastast on integratsiooni seires regulaarselt jälgitud (üks kord kolme aasta jooksul) kolmandatest riikidest pärit uus-sisserändajaid. Integratsiooniseiret rahastatakse riigieelarvest.

AMIF-i raames arendatakse suudet analüüsida sügavamalt kolmandatest riikidest pärit uus-sisserändajaid. Arendatakse teabe kogumist rändevoogude kohta ja rände haldamise vahendeid, vastavate arengukavade väljatöötamist ja analüüsimist. Nende tegevuste tulemusena on kergem mõista rändevoogusid, analüüsida rände haldamise strateegiaid, poliitikaid ja meetmeid ning suurendada rändevoogude haldamise suudet. Selline haldamine muutub järjest tõhusamaks, tuues suuremat kasu Eesti riigile ja majandusele.

AMIF-ist rahastatakse järgmist tegevust:

- analüüsitakse kolmandatest riikidest pärit uus-sisserändajate rändevoogusid, tehakse uurimistöid rakendatavate strateegiate ja tegevuste kohta ning vajaduse korral töötatakse välja uued meetmed (mille eesmärk on hallata rännet, hõlbustada kolmandatest riikidest pärit uus-sisserändajate kohanemist ja edasist integratsiooni);
- mõju üle arutlemisse, plaanimisse ja hindamisse ning erialateadmiste jagamise kaasatakse eksperdid valdkonna poliitika kujundajate, avalikkuse jne hulgast.

Aidatakse kaasa rändepoliitika tõhususele ja kultuuridevahelisele suhtlusele, suurendades poliitika kujundajate, ametnike, koolitajate jne kompetentsust.

Kolmandate riikide kodanikele suunatud tegevusi rahastatakse AMIF-ist. Riigieelarve vahendeid eraldatakse üldise ülevaate saamiseks rändevoogudest ja suurema ühtsuse loomiseks erinevate arengukavade, nende hindamise ja planeerimise vahel. Need tegevused on lisatud välisspetsialistide Eestisse meelitamise ja hoidmise tegevusplaani (ei ole veel vastu võetud). Samuti rahastatakse mõnda tegevust siseturvalisuse arengukavast.

Erieesmärk	3 – Tagasisaatmine
-------------------	--------------------

Riigikogu kinnitatud „Eesti turvalisuspoliitika põhisuunad 2015“ määravad turvalisuspoliitika ühtsed põhimõtted ja pikaajalised sihid, mida avalik, valitsusväline ja erasektor peavad silmas pidama (samuti nende roll nende sihtide saavutamisel). Nende eesmärkide saavutamisel on olulised tegevused, mille siht on ebaseadusliku rände ennetamine, sellega võitlemine ja selle avastamine. „Siseturvalisuse arengukava 2015–2020“ eesmärk on vähendada riigis ebaseaduslikult viibivate isikute arvu.

Tõhus migratsiooni järelevalve Eestis põhineb piirikontrolli integreeritud mudelil – riigisisene ja rahvusvaheline koostöö viib seadusliku aluseta Eestis viibiva kolmanda riigi kodaniku avastamise ja kiire tagasisaatmiseni. Selleks, et hõlbustada tagasisaatmist, on Eestil kahepoolsed rakendusprotokollid peaaegu kõigi riikidega, kes on sõlminud tagasivõtulepingud Euroopa Liidu tasemel. Lisaks jõustus 17. mail 2013. a tagasivõtuleping Eesti ja Kosovo¹ vahel koos rakendusprotokolliga. Koostöö tugevdamine kolmandate riikide ja Schengeni riikidega, kaasa arvatud osalemine koostöölepingutes ja praktilistes projektides (koolitus, ühisprojektid), on tulevastel aastatel ebaseadusliku rändega võitlemisel Eesti prioriteet.

Ebaseadusliku rände suurenemise tingimustes näeb „Vabariigi Valitsuse tegevuskava 2011–2015“ ette ühise kinnipidamiskeskuse loomise varjupaigataotlejatele ja isikutele, kelle suhtes kohaldatakse sunniviisilist tagasisaatmist. Kinnipidamiskeskus valmis 2018. aastal. Kinnipidamiskeskuses on 120 kohta. Selle ajani pakuti sihtrühmale teenuseid kinnipidamiskeskuses Harkus.

Turvalisuspoliitika järgmiste aastate ühe põhieesmärgi järgi on kavas suurendada valitsusväliste organisatsioonide osalust tagasisaatmisprotsessis. Valitsusvälised organisatsioonid ja rahvusvaheline organisatsioon on juba hõivatud toetatud vabatahtliku tagasipöördumise ja taasloomumise programmi elluviimise ja sunniviisilise tagasisaatmise operatsioonide jälgimisega. Ohvriabi seaduse muudatused ja teised sellega seotud õigusaktid, mis jõustusid 28. aprillil 2013. a, PPA-l leida teise partneri saatjata alaealiste esindamiseks tagasisaatmistoimingute tegemisel. PPA kavatseb ka aidata kaasa koostööle eraettevõtetega, et pakkuda tagasisaatmisega seotud teenuseid, nagu majutamine enne ja pärast tagasisaatmist, tõlketeenused ja arstiabi.

Riiklik eesmärk	1 – Tagasisaatmismenetlustega kaasnevad meetmed
------------------------	---

AMIF-i eesmärk on pakkuda tagasipöördujatele ulatuslikku teenusevalikut ja nõustamist, kaasa arvatud eriabi haavatavatele isikutele.

Võimalikud tegevused selle saavutamiseks on (nimekiri ei ole täielik):

- majutuse pakkumine isikutele, kes ootavad tagasipöördumist väljaspool kinnipidamisasutust ja kellel puuduvad vahendid majutuskulude kandmiseks;
- meditsiinilise ja psühholoogilise abi pakkumine kinnipeetavatele isikutele ja tagasipöördujatele väljaspool kinnipidamisasutust;
- tõlketeenuse pakkumine sihtrühmale (isikute arv, kes ei valda inglise ega vene keelt, kasvab pidevalt). Õigel ajal tuleb kindlustada vähelevinud keeltest eesti keelde tõlkivate tõlkide kättesaadavus. Eesti osaleb kaugtõlketeenuste katseuringus, mida rahastatakse Euroopa Liidu meetmetest. Katseuringu raames pakutav teenus on tõhus

¹ See nimetus ei piira Kosovo staatust puudutavaid seisukohti ja on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja ÜRO rahvusvahelise kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

esmate protseduuride või isiku tuvastamise puhul. Pikemateks sihtrühma küsitlusteks on vaja kasutada kohalikke tõlketeenuseid või piirkonnas saadaolevaid teenuseid;

- tingimuste parandamine kinnipidamiskeskuses koos teenuste pakkumisega (sealhulgas vabaajategevuste arendamine), tagades sellega keskuses olevate inimeste õige kohtlemise. Vajaduse korral tuleb hooldada ja parandada kinnipidamistaristut;
- pädevate asutuste personali koolitamine tagasisaatmisvaldkonna üldise kompetentsustaseme tõstmiseks;
- sunniviisilise tagasisaatmise seiresüsteemi rakendamine ja sõltumatu organisatsiooni kaasamine seiretegevustesse.

Riigieelarvest rahastatakse järgmisi tegevusi (nimekiri ei ole täielik): investeringud ebaseaduslikult riigis viibivate isikute kinnipidamisse (k.a kinnipidamisasutuse ülalpidamiskulud, kulud kinnipeetavatele isikutele (nt arstiabi jne), tagasisaatmisega tegeleva personali palgakulu, IT-süsteemide arendamine, ettevalmistus tagasisaatmiseks (k.a reisidokumentide hankimine), osaliselt tõlkekulud, naasmisdirektiivi nõuete rakendamine (v.a sunniviisiliste tagasisaatmise seire) jne.

Riiklik eesmärk	2 – Tagasisaatmismeetmed
------------------------	--------------------------

Sujuva tagasisaatmise eeldus on vajalike protseduuride tegemine, nt kolmanda riigi kodaniku tuvastamine, vajaduse korral tema pereliikmete otsimine ja reisidokumentide ettevalmistamine.

Üks AMIF-i eesmärged on toetada kolmandate riikide kodanike vabatahtlikku tagasipöördumist ja taaslõimumist päritolumaal. Alates 2009. aastast on toetatud vabatahtliku tagasipöördumise ja taaslõimumise programmi rahastatud Euroopa Tagasipöördumisfondist. Vaja on arendada olemasolevat programmi ja laiendada pakutavate teenuste valikut. Esmatähtis on suuta pakkuda asjakohaseid ja kõrge kvaliteediga teenuseid tagasipöördujatele, kaasa arvatud nõustamine vabatahtliku tagasipöördumise ja taaslõimumise vallas, arstiabi, eriabi haavatavatele isikutele, abistamine tagasipöördumise ettevalmistamisel ja vajalike dokumentide hankimisel, piiratud rahaline abi (rahalised stiimulid), majutus enne ja pärast tagasisaatmist jne. Tagasipöördumise püsivuse saavutamiseks on vaja aidata inimestel nende päritolumaal taaslõimuda. Vajaduse korral pakutakse tagasipöördujatele perekonna otsimise ja teisi neile sel ajal vajalikke teenuseid. Samuti on oluline anda võimalikele sihtrühmadele ja pädevate asutuste personalile vabatahtliku tagasipöördumise kohta asjakohast teavet.

Sunniviisiline tagasisaatmine on osa tõhusast tagasisaatmispoliitikast. AMIF-i raames rahastatakse sunniviisilisi tagasisaatmisi vaid osaliselt. Lisaks reisi organiseerimisele sunniviisilise tagasisaatmise korral on oluline pakkuda sihtrühmale vajalikku abi, kaasa arvatud piiratud rahaline abi esmaste kulude katmiseks pärast tagasisaatmist, ja spetsiaalset tuge haavatavatele isikutele.

AMIF-ist toetatakse sunniviisilist tagasisaatmist ja piiratud rahalise abi pakkumist tagasisaadetud isikutele. Vajaduse korral pakutakse sihtrühmale teisi vajalikke teenuseid (nt arstiabi jne). Haavatavatele isikutele pakutakse lisa-abi.

Tegevused AMIF-ist täiendavad riigieelarvest rahastatavaid tegevusi. Riigieelarvest rahastatakse järgmisi tegevusi (nimekiri ei ole täielik): tagasisaatmise ettevalmistamine, kolmanda riigi kodaniku tuvastamine, reisidokumentide hankimine, tagasisaadetava perekonna otsimine, osaliselt

Tagasisaatmisoperatsioonid, kolmandate riikide kodanike abistamine, kes pöörduvad tagasi vabatahtlikult väljaspool toetatud vabatahtliku tagasipöördumise programmi jne.

Riiklik eesmärk	3 – Praktilise koostöö ja suutlikkuse suurendamise meetmed
------------------------	--

Tõhusa tagasisaatmispoliitika üks eeldus on kiire koostöö Euroopa Liidu liikmesriikide ja kolmandate riikidega. Tagasisaatmisprotsessi saab kiirendada ja selle edukuse tagada tõhusa koostöö abil päritoluriikidega. Selle eesmärgi saavutamiseks tuleb luua uusi ja tugevdada olemasolevaid kontakte nii Euroopa Liidu liikmesriikide kui ka kolmandate riikidega.

AMIF-i eesmärk on jagada kogemusi ja parimaid tavasid, lihtsustada infovahetust pädevate asutuste vahel, aidata reisidokumentide hankimisel ja kindlustada tagasi saadetud isiku korralik vastuvõtt päritoluriigis. Võimalikud tegevused on ühisseminarid, külaskäigud jts. Tehakse teemakohaseid uuringuid, et vajaduse korral kindlustada tagasisaatmispoliitika edasine arendamine.

Riigieelarvest rahastatakse järgmisi tegevusi: koostöö Eesti ja Vene piiriesindajate vahel tagasisaatmisprotseduuride tegemiseks kiirema protseduuri alusel ning kahepoolne koostöö kolmandate riikidega, et toetada tagasivõtulepingute ja rakendusprotokollide rakendamist.

Erimeede	5 – Ühised tagasisaatmistoimingud, sealhulgas ühismeetmed Euroopa Liidu tagasivõtulepingute rakendamiseks
-----------------	---

1. **EURINT-i võrgustik** – suurendada kolmandate riikide kohustusi tagasisaatmisel, parandada operatiivset koostööd Euroopa Liidu liikmesriikide ja Euroopa Liidu asutuste vahel ning jagada parimaid tavasid isikute tuvastamise ja ühiste tagasisaatmisoperatsioonide elluviimise valdkonnas.

Eesti osaleb EURINT-i võrgustiku tegevustes järgmiselt:

- määrab riikliku kontaktisiku, kes osaleb võrgustiku seirekomitees ja tegutseb riigis kontaktisikuna, kaasates pädevad asutused võrgustikutöösse;
- juhib või osaleb spetsiaalses kolmandate riikide töögrupis;
- juhtib või osaleb kinnitatud tegevustes (sissetulevad ja väljaminevad visiidid);
- juhtib või osaleb valdkonna ekspertide töötubades;
- panustab aktiivselt operatiivinfo vahetamisse FOSS-i abil;
- kaasrahastab EURINT-i võrgustikku.

2. **EURLO – on Euroopa tagasisaatmise kontaktametnike võrgustik.** Selle eesmärk on suurendada ühiste tagasisaatmisoperatsioonide arvu tuvastamise ja tagasisaatmise vallas ning parandada päritoluriigi kõikehõlmavat operatiivset koostööd tagasisaatmisel EL/EFTA liikmesriikide, Euroopa Komisjoni, kolmandate riikide partnerasutuste, Frontexi, rahvusvaheliste organisatsioonide ja valitsusväliste organisatsioonide vahel.

Eesti osaleb EURLO tegevuses järgmiselt:

- osaleb EURLO juhtrühmas;
- määrab personali, kes tegutseb nagu EURLO, ja loob nende määramiseks vajalikud riiklikud protseduurid. Standarditud vormide kaudu tuleb tagada aruandlus määratud tegevuste kohta;
- tagab korrektsed administratiivsed ja rahalised järelmeetmed EURLO sekretariaadile;

- kaasrahastab EURLO tegevust (annab rahalise panuse või pakub riiklikult tasutud suudet, nagu EURLO).

Erieesmärk	4 – Solidaarsus
-------------------	-----------------

Vabariigi Valitsus kiitis 9. juunil 2015. a heaks Eesti osalemise ümberpaigutamise skeemis ning kinnitas 8. augustil 2015. a esialgse tegevuskava. Tegevuskava eesmärk on ümberpaigutamise ja ümberasustamise suutlikkuse kaardistamine, vajalike tegevuste ja vahendite kirjeldamine ja kavandamine, et tagada Eesti valmisolek selgelt rahvusvahelist kaitset vajavate inimeste ümberpaigutamiseks ja –asustamiseks.

2016. ja 2017. aasta jooksul oli plaanis paigutada Itaaliast ja Kreekast ümber 329 inimest. Eesti ja Itaalia sõlmisid 2. oktoobril 2015. a kahepoolse koostöökokkuleppe. Eesti saatis Itaaliasse sideohvitseri ja tõlgid inimeste ümberpaigutamist ette valmistama. Itaaliast ja Kreekast paigutati Eestisse ümber kokku 147 inimest.

Riiklik eesmärk	1 – Ümberpaigutamine
------------------------	----------------------

Ümberpaigutatutel on õigus kõigile meetmetele, mis on ette nähtud rahvusvahelise kaitse saajatele, ja seetõttu raporteeritakse keeleõpe, kohanemisprogramm, tugiisikuteenus jts vastavalt kas varjupaiga või integratsiooni eesmärkide all. Kõik lahkumiseelsete tegevustega kaasnevad kulud Itaalias või Kreekas kaetakse riigieelarvest.

SOOVITUSLIK AJAGRAAFIK

Erieesmärk	Riiklik eesmärk	Põhi-tegevus	Meetme nimetus	Kavandamise algus	Tegevuse algus	Lõpetamine
Erieesmärk 1 – Varjupaik	RE1 – Vastuvõtt/varjupaik	1	kvaliteetsed vastuvõtuteenused varjupaigataotlejatele	2014	2015	2022
Erieesmärk 1 – Varjupaik	RE1 – Vastuvõtt/varjupaik	2	kvaliteetsed tugiteenused varjupaigataotlejatele ja rahvusvahelise kaitse saajatele	2014	2015	2022
Erieesmärk 1 – Varjupaik	RE1 – Vastuvõtt/varjupaik	3	võimekuse loomine	2014	2015	2022
Erieesmärk 1 – Varjupaik	RE2 – Hindamine	1	uuringud	2016	2016	2022
Erieesmärk 1 – Varjupaik	RE2 – Hindamine	2	mõjuhindang	2017	2017	2022
Erieesmärk 1 – Varjupaik	RE2 – Hindamine	3	hindamised	2017	2017	2022
Erieesmärk 1 – Varjupaik	RE3 – Ümberpaigutamine		ümberpaigutamine	2015	2016	2018
Erieesmärk 2 – Integratsioon/ seaduslik ränne	RE2 – Integratsioon	1	kohanemisprogrammi rakendamine	2014	2015	2022
Erieesmärk 2 – Integratsioon/ seaduslik ränne	RE2 – Integratsioon	2	kolmandate riikide kodanike ja määratlemata kodakondsusega isikute Eesti ühiskonnas osalemisele kaasaaitamine	2014	2015	2022
Erieesmärk 2 – Integratsioon/ seaduslik ränne	RE2 – Integratsioon	3	ühiskonna teadlikkuse suurendamine kolmandate riikide kodanikest	2014	2015	2022
Erieesmärk 2 – Integratsioon/ seaduslik ränne	RE3 – Võimekus	1	rändevoogude analüüs ja uuringud	2015	2016	2022
Erieesmärk 2 – Integratsioon/ seaduslik ränne	RE3 – Võimekus	2	kolmandatest riikidest pärit uus-sisserändajate analüüs ja uuringud	2015	2016	2022
Erieesmärk 2 – Integratsioon/ seaduslik ränne	RE3 – Võimekus	3	võimekuse suurendamise tegevused, mis on mõeldud ametnikele, poliitika-kujundajatele, ekspertidele jne	2015	2016	2022
Erieesmärk 3 – Tagasisaatmine	Riiklik eesmärk 1 – Kaasnevad meetmed	1	teenused tagasipöördujatele (sh kinnipidamiskeskuses tingimuste parandamine)	2014	2015	2022
Erieesmärk 3 – Tagasisaatmine	Riiklik eesmärk 1 – Kaasnevad meetmed	2	koolitused pädevate asutuste töötajatele	2014	2015	2022

Erieesmärk	Riiklik eesmärk	Põhi-tegevus	Meetme nimetus	Kavandamise algus	Tegevuse algus	Lõpetamine
Erieesmärk 3 – Tagasisaatmine	Riiklik eesmärk 1 – Kaasnevad meetmed	3	sunniviisiliste tagasisaatmiste seire	2014	2015	2022
Erieesmärk 3 – Tagasisaatmine	Riiklik eesmärk 2 – Tagasisaatmismeetmed	1	toetatud vabatahtliku tagasispöördumise rakendamine	2014	2015	2022
Erieesmärk 3 – Tagasisaatmine	Riiklik eesmärk 2 – Tagasisaatmismeetmed	2	taasloomumise rakendamine	2014	2015	2022
Erieesmärk 3 – Tagasisaatmine	Riiklik eesmärk 2 – Tagasisaatmismeetmed	3	sunniviisilise tagasisaatmise rakendamine	2014	2015	2022
Erieesmärk 3 – Tagasisaatmine	Riiklik eesmärk 3 – Koostöö	1	koostöö rakendamine Euroopa Liidu liikmesriikidega	2015	2016	2022
Erieesmärk 3 – Tagasisaatmine	Riiklik eesmärk 3 – Koostöö	2	koostöö rakendamine kolmandate riikidega	2015	2016	2022
Erieesmärk 3 – Tagasisaatmine	Riiklik eesmärk 3 – Koostöö	3	uuritud ja analüüsid tagasisaatmisvaldkonnas	2015	2016	2022
Erieesmärk 4- Solidaarsus	Riiklik eesmärk 1 – Ümberpaigutamine	1	ümberpaigutamine Itaaliast	2015	2016	2018
Erieesmärk4 - Solidaarsus	Riiklik eesmärk 1 – Ümberpaigutamine	2	ümberpaigutamine Kreekast	2015	2016	2018

4. JAGU

ERIJUHUD

4.1. Ümberasustamine

Ümberasustatavate isikute arvu põhjendus

Vabariigi Valitsus kiitis 9. juunil 2015. a heaks Eesti osalemise ümberasustamise ja ümberpaigutamise skeemis. Eesti tegutseb Euroopa Liidu Nõukogu 20. juulil 2015. a toimunud kohtumise järelduste alusel, millega otsustati mitmepoolsete ja riigitasandi skeemide abil ümber paigutada 20 000 inimest, kellel on selge vajadus rahvusvahelise kaitse järele; Euroopa Komisjoni 8. juuni 2015. a ümberasustamise soovitude alusel; Euroopa Nõukogu 14. septembri 2015. a otsuse nr (EL) 1015/1523 alusel, millega kehtestatakse rahvusvahelise kaitse valdkonnas ajutised meetmed Itaalia ja Kreeka toetamiseks; ja Euroopa Nõukogu 22. septembri 2015. a otsuse nr (EL) 2015/1601, millega kehtestatakse rahvusvahelise kaitse valdkonnas ajutised meetmed Itaalia ja Kreeka toetamiseks.

7. novembril 2016. aastal esitati Euroopa Komisjonile muudetud programm veel 160 isiku ümberasustamiseks Türgist vastavalt Nõukogu otsusele (EL) 2016/1754.

Uue kohustuste kava alusel muudetud programm kinnitas Vabariigi Valitsus 14. detsembril 2017. a ning Riigikogu Euroopa Liidu Asjade Komisjon 19. jaanuaril 2018. a.

Aastatel 2018-2019 plaaniti Eestisse ümber asustada 80 inimest.

Türgist on perioodil 2016-2018 asustatud ümber kokku 59 inimest.

Kohustuste kava

Haavatavad rühmad ja ühtsed Euroopa Liidu ümberasustamise prioriteedid (põhisumma 10 000 eurot ümberasustatud isiku kohta)	2014–2015	2016–2017	2018–2020
Ohustatud naised ja lapsed	0	15	0
Saatjata alaealised	0	5	0
Süüria pagulased regioonis	0	0	80
Liidu prioriteedid kokku	0	20	80
Kõik kokku	0	20	80

4.2. Üleviimine ja ümberpaigutamine

	Kust	Kuhu	2014–2015	2016–2017	2018–2020
Üleviimine			0	0	0
Ümberpaigutamine (2015/1523)	Kreeka	Eesti	0	52	0

	Kust	Kuhu	2014–2015	2016–2017	2018–2020
Ümberpaigutamine (2015/1523)	Itaalia	Eesti	0	78	-78
Ümberpaigutamine (2015/1601)	Kreeka	Eesti	0	152	-63
Ümberpaigutamine (2015/1601)	Itaalia	Eesti	0	47	-41

4.3 Vastuvõtt Türgist (2016/1754)

Kohustuste kava: Türgist vastu võetavate isikute arv

	2014–2015	2016–2017	2018–2020
Vastuvõtt	0	160	0

5. JAGU

ÜLDISED JA PROGRAMMIPÕHISED NÄITAJAD

ERIEESMÄRK	1 – Varjupaik			
Indikaator	Mõõtühik	Algväärtus	Sihtväärtus	Andmeallikas
C1 – sihtrühma isikute arv, kes on saanud abi vastuvõtmisvaldkonna projektide ja fondi toetatud varjupaigastusteemide kaudu	arv	0	650	projekti aruanded
C2.1 – kooskõlas Euroopa Liidu õigustikus määratud vastuvõtutingimuste miinimum-nõuetega rajatud uue vastuvõtu majutustaristu ja samade nõuetega kooskõlas parandatud olemasoleva vastuvõtu majutustaristu mahutavus (st kohtade arv) fondist toetatud projektide tulemusena	arv	0	20	projekti aruanded
C2.2 – osatähtsus vastuvõtu majutuse kogumahutavusest	%	0	25	projekti aruanded
C3.1 – isikute arv, keda on fondi abil varjupaigaga seotud teemadel koolitatud	arv	0	800	projekti aruanded
C3.2 – osatähtsus neil teemadel koolitatud personali koguarvust	%	0	0	projekti aruanded
C4 – päritoluriigi infotoodete ja faktide leidmise missioonide arv, mis on tehtud fondi abil	arv	0	10	projekti aruanded
C5 – sellest fondist toetatavate projektide arv varjupaigapoliitikate arendamiseks, seireks ja hindamiseks Euroopa Liidu liikmesriikides	arv	0	3	projekti aruanded
C6 – selle fondi toel ümberasustatud isikute arv	arv	0	260	isikute ümberpaigutamise eest vastutav asutus

Erieesmärk	2 – Integratsioon/ seaduslik ränne			
Indikaator	Mõõtühik	Algväärtus	Sihtväärtus	Andmeallikas
C1 – sihtrühma isikute arv, kes osalesid lahkumiseelsetes meetmetes, mida see fond toetab	arv	0	0	projekti aruanded
C2 – sihtrühma isikute arv, keda see fond aitas integratsioonimeetme kaudu riiklike, kohalike ja regionaalsete arengukavade raames	arv	0	3000	projekti aruanded
C3 – kohalike, piirkondlike ja riiklike strateegiliste raamistike, meetmete ja vahendite arv, mis on kehtestatud kolmandate riikide kodanike integreerimiseks ning mis hõlmavad tsiviilühiskonda, rändajate kogukondi ja teisi olulisi huvirühmasid, sellest fondist toetatavate meetmete tulemusena	arv	0	2	projekti aruanded
C4 – koostööprojektide arv teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega kolmandate riikide kodanike integreerimisel, mida toetatakse	arv	0	0	projekti aruanded

Erieesmärk	2 – Integratsioon/ seaduslik ränne			
Indikaator	Mõõtühik	Algväärtus	Sihtväärtus	Andmeallikas
sellest fondist				
C5 – sellest fondist toetatavate projektide arv Euroopa Liidu liikmesriikide integratsioonipoliitika arendamiseks, seireks ja hindamiseks	arv	0	1	projekti aruanded

Erieesmärk	3 – Tagasisaatmine			
Indikaator	Mõõtühik	Algväärtus	Sihtväärtus	Andmeallikas
C1 – isikute arv, kes on saanud fondi toetusel tagasisaatmiskoolitust	arv	0	120	projekti aruanded
C2 – tagasisaadetute arv, kes said fondist kaasrahastatud tagasisaatmiseelset või -järgset abi	arv	0	105	projekti aruanded
C3 – tagasisaadetute arv, kelle tagasisaatmist kaasrahastati fondist ja kelle tagasipöördumine toimus vabatahtlikult	arv	0	210	projekti aruanded
C4 – tagasisaadetute arv, kelle tagasisaatmist kaasrahastati fondist ja kes saadeti riigist välja	arv	0	310	projekti aruanded
C5 – selliste jälgitud väljasaatmistoimingute arv, mida fondist kaasrahastati	arv	0	250	projekti aruanded
C6 – fondist toetatud selliste projektide arv, mille eesmärk on välja töötada, jälgida ja hinnata liikmesriikide tagasisaatmispoliitikat	arv	0	1	projekti aruanded

Erieesmärk	4 – Solidaarsus			
Indikaator	Mõõtühik	Algväärtus	Sihtväärtus	Andmeallikas
C1 – fondi toetusel ühest liikmesriigist teise viidud rahvusvahelise kaitse taotlejate ja/või saajate arv	arv	0	0	projekti aruanded
C2 – fondi toetusel koos teiste liikmesriikidega teostatud selliste koostööprojektide arv, mille eesmärk on suurendada liikmesriikidevahelist solidaarsust ja vastutuse jagamist	arv	0	0	projekti aruanded

6. JAGU

PROGRAMMI ETTEVALMISTAMISE JA RAKENDAMISE RAAMISTIK LIIKMESRIIGIS

6.1. Partnerite kaasamine riikliku programmi ettevalmistamisse

Siseministerium vastutab partnerite kaasamise eest riikliku programmi ettevalmistamisse. Partneriteks on peamiselt vastavat valdkonda juhtiv või seal tegutsev ministerium või teised riigiasutused. Samuti on programmi ettevalmistamisse kaasatud mittetulundus- ja rahvusvahelised organisatsioonid. Üldnimetatud organisatsioonid on tihti fondist toetuse saajad, seetõttu on oluline vältida huvide konflikte ja tagada kõigile võrdsed võimalused.

Siseministerium on kokku kutsunud töörühma, mis koosneb valdkonnas tegutsevate ministeriumite (Kultuuriministerium, Sotsiaalministerium, Rahandusministerium, Haridus- ja Teadusministerium) ning Politsei- ja Piirivalveameti esindajatest. Töörühma ülesanne on olnud tuvastada riiklikud vajadused ja eesmärgid fondi eesmärkide ja abikõlblike tegevuste kohta. Esitatud ettepanekute alusel on Siseministerium koostanud riikliku programmi eelnõu. Eelnõu avaldati Siseministeriumi veebilehel 2013. aasta juunis ja kõik valdkonnas aktiivsed organisatsioonid said esitada arvamusi ja ettepanekuid. Eelnõu saadeti e-posti teel ka suurematele rahvusvahelistele ja mittetulundusorganisatsioonidele. Ettepanekud esitati Siseministeriumile ja Siseministeriumi vastused avaldati veebilehel. Partnerid on kaasatud ka programmi elluviimisesse.

6.2. Järelevalvekomitee

Riikliku programmi elluviimiseks luuakse järelevalvekomitee. Selle ülesanded võivad hõlmata osalemist toetuse saajate ja projektide valimisel ning vajaduse korral vastutava asutuse toetamist programmi meetmete rakendamise ettevalmistamisel ja tulemuste hindamisel. Programmi elluviimises osalevate komiteede ülesandeid kirjeldatakse fondi protseduurireeglites. Komitee koosneb partneritest (nt teised ministeriumid jne).

6.3. Ühine järelevalve- ja hindamisraamistik

Fondi järelevalve- ja hindamissüsteem sarnaneb eelmise perioodi omaga. Vastutav asutus teeb toetatavate projektide üle järelevalvet, kindlustades, et projektide deklareeritavad kulutused on ka tegelikult kantud ja vastavad Euroopa Liidu ja riiklikele reeglitele. Lisaks tehakse kohapealseid kontrole toetuse saajate juures. Vastutav asutus kogub regulaarselt seireinfot ja andmeid projekti indikaatorite täitmise kohta.

Hindamise eesmärk on pakkuda programmi rakendamise tulemuste, mõju ja tõhususe eksperdi hinnangut nii Eestis kui ka Euroopa Liidu tasandil üldiselt. Vajaduse korral korraldab Siseministerium allhanke, et leida sõltumatu väline hindaja.

Projekti elluviijad on kohustatud regulaarselt esitama vastutavale asutusele projekti kohta tegevus- ja finantsaruandeid. Fondi järelevalve- ja hindamissüsteemi kirjeldatakse fondi protseduurireeglites.

6.4. Partnerite kaasamine riikliku programmi rakendamisse ning järelevalve- ja hindamistegevusse

Partnereid kaasatakse programmi rakendamisse vajadust mööda, välditakse igasugust huvide konflikti tekke võimalust. Ministeriumid on kaasatud programmis kavandatud meetmete ettevalmistamisse, nende elluviimisesse ja tulemuste hindamisse. Mittetulundus- ja

rahvusvahelised organisatsioonid kaasatakse vastavalt vajadusele. Vastutav asutus tagab, et kui kaasatud on eri organisatsioonid, välditakse huvide konflikte ja tagatakse töö läbipaistvus ja kõigi osaliste võrdne kohtlemine.

6.5. Teave ja avalikustamine

Vastutav asutus jagab fondi kohta teavet ja tagab kaasrahastamise läbipaistvuse. Siseministeeriumi veebilehe (www.siseministeerium.ee) kaudu teavitatakse taotlejaid, toetuse saajaid ja avalikkust kaasrahastamise võimalustest. Siseministeeriumi veebilehel avalikustatakse riiklik programm, taotlusvoorud, kaasfinantseeritud projektid jne. Avatud taotlusvoorude korral korraldatakse taotlejatele mõeldud infoüritused. Täpsed avalikustamise nõuded toetuse saajatele määratakse toetuslepingutes.

6.6. Koordineerimine ja vastastikune täiendavus muude vahenditega

Vastutav asutus tagab, et fondist ning teistest riigisisestest ja Euroopa rahastamisvahenditest saadud kaasrahastamine vastastikku täiendaksid teineteist. Sel eesmärgil koordineerib asutus koostööd ja infovahetust teiste fondidega, mille puhul eeldatakse sarnaste tegevuste rahastamist. Peamiselt tehakse koostööd ametkondadega, kes vastutavad Euroopa Sotsiaalfondi toetatud meetmete eest, näiteks Kultuuriministeerium, kes vastutab integratsioonitegevuste eest Eestis. Koordineerimine on vajalik eriti kohanemisprogrammi korral, mis on mõeldud kolmandatest riikidest pärit uus-sisserändajatele, seda rahastatakse nii AMIF-ist kui ka Euroopa Sotsiaalfondist. Siseministeerium vastutab kohanemisprogrammi arendamise, elluviimise ja hindamise eest. Vajaduse korral luuakse töörühmad asutuste vahel teabe vahetamiseks.

Seoses tegevustega kolmandates riikides kavandatakse AMIF-i raames ainult taaslõimumise pakkumist tagasipöörduvatele kolmandate riikide kodanikele. Vajaduse korral arendatakse selles valdkonnas koostööd teiste Euroopa Liidu riikide ja Euroopa Liidu delegatsioonidega.

6.7. Toetuse saajad ja otselepingud

6.7.1. Nimekiri viiest peamisest AMIF-ist toetuse saaja liigist

riigiasutused

kohalikud avalik-õiguslikud asutused

mittetulundusühingud

rahvusvahelised avalikud-õiguslikud organisatsioonid

haridus- ja teadusasutused

6.7.2. Otsetoetus (kui kohaldub)

Vastutav asutus ei korralda avalikku taotlusvoorude tegevuste elluviimiseks, kui teatud institutsioonidel on *de jure* monopol teatud tegevustele. Otsetoetust pakutakse ka projektidele, mis kestavad mitu aastat, ja projektidele, mis on välja valitud varasemate konkursside või hangete käigus.

Riiklike spetsiifiliste integratsioonieesmärkide saavutamiseks määratakse toetused osaliselt otse projektide elluviijatele. Mitmed partnerorganisatsioonid on olnud seotud kolmandatest riikidest pärit uus-sisserändajate kohanemisprogrammi väljatöötamisega. Kuna varasema kogemuse ja vajaliku suutega teenusepakkujaid on piiratud arv, antakse toetus programmi

elluviimiseks otse toetuse saajale. Nende projektide valimise protsessi, mille puhul on õigus saada otsetoetust, kirjeldatakse fondi protseduurireeglites.

7. JAGU

PROGRAMMI RAHASTAMISKAVA

Tabel 1. Programmi rahastamiskava

Erieesmärk, riiklik eesmärk, erimeede	Kokku (eurodes)
Erieesmärk 1. Riiklik eesmärk 1. Vastuvõtu- ja varjupaigaküsimused	2 686 807,00
Erieesmärk 1. Riiklik eesmärk 2. Hindamine	52 000,00
Erieesmärk 1. Riiklik eesmärk 3. Ümberasustamine	0,00
Varjupaigaküsimustele kokku	2 738 807,00
Erieesmärk 2. Riiklik eesmärk 1. Seaduslik ränne	0,00
Erieesmärk 2. Riiklik eesmärk 2. Integratsioon	4 063 762,60
Erieesmärk 2. Riiklik eesmärk 3. Võimekus	289 873,27
Integratsiooni- ja seadusliku rände valdkonnale kokku	4 353 635,87
Erieesmärk 3. Riiklik eesmärk 1. Kaasnevad meetmed	910 000,00
Erieesmärk 3. Riiklik eesmärk 2. Tagasisaatmismeetmed	2 918 601,65
Erieesmärk 3. Riiklik eesmärk 3. Koostöö	30 000,00
Tagasisaatmise valdkonnale kokku	3 858 601,65
Erieesmärk 4. Riiklik eesmärk 1. Ümberpaigutamine	0,00
Solidaarsusele kokku	0,00
Tehniline abi	1 613 810,48
Erijuhud kokku	2 922 000,00
KOKKU	15 486 855,00

Tabel 2. Kohustused erijuhtude korral

Erijuhtumite tagatised	2014. a	2015. a	2016. a	2017. a	2018. a	2019. a	2020. a	Kokku
Ümberasustatud kokku			100 000,00	100 000,00	266 667,00	266 667,00	266 666,00	1 000 000,00
Ümberpaigutamine (2015/1523) kokku			390 000,00	390 000,00	-156 000,00	-156 000,00	-156 000,00	312 000,00
Ümberpaigutamine (2015/1601) kokku			597 000,00	597 000,00	-208 000,00	-208 000,00	-208 000,00	570 000,00
Ümberpaigutamine kokku	0,00	0,00						0,00
Vastuvõtt Türgist (2016/1754) kokku			520 000,00	520 000,00				1 040 000,00
KOKKU	0,00	0,00	1 607 000,00	1 607 000,00	-97 333,00	-97 333,00	-97 334,00	2 922 000,00

Tabel 3. Kokku Euroopa Liidu kohustused aastas (eurodes)

Iga-aastased EL-i kohustused selguvad riikliku programmi heakskiitmisel.